

redsmoltafkastet fra Ganer Å-systemet dog næppe særlig stort, dels som følge af en generelt ringe ørredbestand, dels som følge af, at ørreder fra nogle af de mest produktive områder i forvejen skal passere søen ved Rækker Mølle, hvor der må forventes en stor sødødelighed. For de nedre dele af Ganer Å kan der skønmæssigt forventes mellem 500 og 1000 ørredsmolt pr. år. Til sammenligning er det forventede ørredsmoltafkast fra Skjern Å-systemet i størrelsesordenen 11.000 - 17.000 ørredsmolt (Dieperink, 1994), (Koed, 1995). At Ganer Å kommer til at gennemstrømme Hestholmområdet får ingen betydning for fiskebestanden sammenlignet med i dag. Der kan dog ikke forventes en forbedret opgang af havørred til Ganer Å som følge af restaureringen og de gennemførte fiskerireguleringer på Ringkøbing Fjord.

Der forekommer ikke og udsættes ikke laks i Ganer Å-systemet.

Smoltdødelighed som følge af forlængelse af vandløbet

Skjern Å forlænges med ca. 7 km som følge af restaureringen. Ifølge Nielsen (1997) er den gennemsnitlige dødelighed pr. km vandløb i danske undersøgelser 0,4 pct. for laksesmolt og 1,5 pct. for ørredsmolt.

Specifikt for Skjern Å er der beregnet en dødelighed pr. km vandløb på mellem 0,2 og 0,5 pct. for ørredsmolt på baggrund af undersøgelser i 1994 (Koed, 1995). For laksesmolt er der beregnet en dødelighed pr. km vandløb på 1 pct. på baggrund af undersøgelser i 1994 (Koed, 1995). Dette tal er beregnet på baggrund af 23 radiomærkede smolt og er derfor meget usikkert – spinkelt datamateriale. I samme undersøgelse blev der foretaget udsætning af laks på på 2 lokaliteter 2 gange. Ved den ene udsætning var der ingen afstandsfølgende dødelighed. Ved den anden udsætning var der en afstandsfølgende dødelighed på 0,6 pct. Koed (1995) anfører, at dødeligheden for udsatte smolt ikke kan overføres direkte til vilde smolt. Som eksempel kan nævnes, at der for udsatte ørredsmolt også er en tidsafhængig dødelighed – dødeligheden for smolt udsat i starten af smoltudtrækket (marts/april) er væsentlig mindre end for smolt udsat i slutningen af smoltudtrækket (maj).

Antages en smoltdødelighed for laksesmolt på 1 pct. pr. km vandløb, vil smoltdødeligheden blive forøget med 7 pct. som følge af restaurering-

gen. Ved en samlet smoltudvandring på ca. 5000 smolt/år reduceres antallet med 350 smolt, hvilket idag, med 4 pct. tilbagevending (Ringkøbing Amt, 1996), vil svare til, at opgangen pr. smoltårgang reduceres med 14 laks fordelt over 3 år.

Samtidig med restaureringen forventes det, at det lakseproducerende areal øges væsentligt, dels som følge af bedre fysiske forhold i den nedre del af Skjern Å, dels som følge af genetablering af gydepladser på strækningen mellem Borris og sammenløbet med Omme Å, hvor der før reguleringen i 60'erne var gydepladser (Larsen, 1950). Koed (1995) vurderer, at den potentielle laksesmoltproduktion i Skjern Å vil forøges med ca. 50 pct. som følge af restaureringen, hvilket i høj grad opvejer en evt. øget dødelighed som følge af længere vandringsvej.

Sammenfatning

Der er ikke noget, der tyder på, at gennemførelsen af det nye Skjern Å-skitseprojekt vil medføre øget dødelighed på smolt under udvandringen. Under forudsætning af, at det er et egentligt vandløb med en veldefineret strømrørende og jævn strøm, er det ikke i så høj grad vandhastighed og opholdstid, der er bestemmende for smoltdødeligheden. Dødeligheden er i højere grad bestemt af vandingsmønstre. Dette begrundes ud fra det forhold, at vandingshastigheden for ørred og laks i vandløb er i samme størrelsesorden, men alligevel har ørredsmolten en større dødelighed. Samtidig er smoltens opholdstid i vandløb meget større end vandets som følge af lange passive perioder og korte aktive vandingsperioder. De vandhastigheder, der er beregnet for den nedre del af Skjern Å (0,1-0,3 km/s), ligger inden for det interval af strømhastigheder, som normalt findes i danske vandløb (0,1-0,5 m/s) (Jensen & Lindegaard, 1996).

Endelig skal det erindres, at vandhastigheden generelt aftager, når man kommer ned i de nedre dele af danske vandløb. Samtidig skal det tages i betragtning, at forholdene i mundingsområdet i høj grad er påvirket af forholdene i det vandområde, vandløbet har afløb til, da tidevandsforhold eller vandstandsforhold som følge af vindstuvning kan ændre meget på strømforholdene i de nederste dele af vandløbet.

Da Ganer Å skal gennemstrømme Hestholmområdet kan der næppe forventes noget særligt smoltafkast herfra. Det vil dog ikke ændre på fi-